

DE ONDERWIJS-HERVORMING

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen heeft goedgevonden:

- 1e. in te stellen een commissie, waaraan wordt opgedragen:
 - a. voorstellen in te dienen voor een zoodanige reorganisatie van de opleiding van de aanstaande tandartsen, dat deze in wetenschappelijk, praktisch en sociaal opzicht voldoet aan de eischen, overeenkomstig de betekenis van de tandheelkunde voor de volksgezondheid aan haar te stellen;
 - b. aanstonds nadat de commissie, wat de groote lijnen betreft, een principieele conclusie zal hebben getrokken, zoo mogelijk voorstellen voor een noodvoorziening te doen met betrekking tot het onderwijs van de eerste-jaarsstudenten;
- 2e. in deze commissie te benoemen:
 - a. tot lid en voorzitter: Jhr. Mr. C. J. A. de Ranitz, administrateur, Chef der afdeling Hooger Onderwijs aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen;
 - b. tot lid en ondervoorzitter: Dr. A. ten Bokkel Huinink, hoogleeraar, voorzitter van de faculteit der geneeskunde aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - c. tot leden: den geneeskundig hoofdinspecteur van de volksgezondheid te 's-Gravenhage, Dr. C. Banning;
 - Dr. J. Boeke, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - den voorzitter van de Nederlandsche maatschappij tot bevordering van de tandheelkunde, Dr. A. L. J. C. van Hasselt te 's-Gravenhage;
 - M. Hut, hoofdassistent aan de Rijksuniversiteit te Groningen;
 - Majoor C. M. Molhuysen, hoofd van den tandheelkundigen dienst van de Koninklijke Nederlandsche Landmacht te 's-Gravenhage;
 - P. Nieuwenhuyse, hoogleeraar aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - C. F. L. Nord, tandarts te 's-Gravenhage;
 - Mej. J. G. Schuiringa, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - J. W. A. Tjebbes, lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - Dr. K. C. Wiakler, conservator aan de Rijksuniversiteit te Utrecht;
 - d. tot secretaris: J. Platteel, hoofdcommies aan het Ministerie van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.

Afschrift dezer zal worden gezonden aan de Algemeene Rekenkamer en aan het College van herstel van de Rijksuniversiteit te Utrecht.

's-Gravenhage, 14 November 1945.

VAN LEEUWEN

DE NOOD IN INDIË

Batavia, 19 Januari 1946

Zeer geachte collegae,

Zooals U langzamerhand gebleken zal zijn, is de toestand op Java geheel afwijkend van die, zooals U met mij aanvankelijk vermoedde. Daarom is van mijn eigenlijke opdracht (schrijven van collega Van Hasselt van 10-9-1945), namelijk het contact opnemen met de Indische tandartsen-instanties, niet veel terecht kunnen komen. Ik heb contact gehad met collega Schoolwerth (Hoofd Tandheelkundige Dienst, R.A.P.W.I., Dienst Gezondheid en Nederlandsch Indisch Leger) en collega M o r r a (Hoofd Tandheelkundige Dienst voor alle evacuees in Australië). Mijn bevindingen zijn in de volgende punten samen te vatten.

1. Bijna alle tandartsen zijn in Japansche concentratie-kampen terecht gekomen, daardoor zijn practisch alle (een hoogst enkele misschien uitgezonderd) collegae hier lichamelijk en moreel uitgeput. Wanneer er sprake is van ziekte van hen zelf, of een van de gezinsleden en wanneer transport mogelijk was, worden of werden deze voor herstel naar Australië of Holland geëvacueerd.
2. Hierdoor wordt Java langzamerhand geheel van tandartsen beroofd en lijdt aan een uitermate kritiek en beangstigend tekort aan behoorlijke tandheelkundige hulp.
3. Nog steeds zijn vele kampen niet ontsloten. Er zijn er met 6000 vrouwen en kinderen (Tjidengkamp) waar de tandheelkundige verzorging of geheel ontbreekt of totaal onvoldoende is. Ter aanvulling citeer ik een passage uit een brief van 17 Januari 1946 van het Hoofd Medische Dienst R.A.P.W.I. in Buitenzorg.
„De bevolking in alle kampen samen bestaat uit rond 7000 zielen. Practisch iedereen heeft gebitsverzorging noodig en velen daarvan zeer dringend. Momenteel is hier aanwezig tandarts Van der Elst, iemand van 72 jaar, die zijn best doet, practisch zonder uitrusting. Deze situatie is zeer onbevredigend. Een jonge kracht, met complete uitrusting lijkt me wel het minimum om dit te entameeren.”
4. De organisatie der hulpverlening onder leiding van coll. Schoolwerth werkt voortreffelijk en heeft reeds heel veel bereikt. Zoo is reeds een begin gemaakt met het aanleggen van voorraden door aankoop van installaties in Amerika, zelfs van complete kliniekinrichtingen. Maar dit alles dreigt volkomen nutteloos te worden omdat er niemand aanwezig is om er mee te werken.
5. In de kampen en op de klinieken waar tandartsen werken is evenzeer een tekort aan technikers. Wel worden de noodzakelijke extracties verricht, maar het even noodzakelijke herstel van de verstoorde kauwfunctie kan niet geschieden door het ontbreken van de mogelijkheid om protheses te vervaardigen. In Soerabaja is om die reden coll. Klinckhamer (72 jaar) genoodzaakt om het technische werk te verrichten.
6. Vele collegae, die eigenlijk dringend voor herstel van gezondheid naar Australië, Nieuw-Zeeland of Nederland geëvacueerd dienden te worden blijven op hun post om nog zooveel mogelijk hulp te verlenen.
7. Talrijke evacués die na verloop van tijd geacht worden naar hun werk te kunnen terugkeeren (en daar zelf ook naar verlangen) loopen ernstig gevaar tandheelkundig onverzorgd aan te komen aangezien er in Australië niet voldoende hulp voor hen aanwezig is. Hollandsche, d.w.z. Indische tandartsen zijn er niet en de Australische collega's raken, door gebrek aan hulp van die zijde, overbelast, want practisch iedere evacuë heeft na een verwaarloozing van zijn gebit gedurende 3½ jaar behalve een onderzoek veelal een uitgebreide behandeling noodig, waarop ginds niet dan ten deele kan worden gerekend.

Het is derhalve dringend noodzakelijk dat de tandartsen in Nederland, die daartoe ook maar eenigszins in de gelegenheid zijn, zich beschikbaar stellen. De reputatie van ons beroep eischt dit, want tot nog toe is het percentage medici dat zich heeft aangemeld hooger dan dat der tandartsen. Het prestige van onze professie is er mede gemoeid.

Ten einde de meest noodzakelijke prothetische hulp te kunnen verlenen is het dringend gewenscht dat ook tandtechnici worden uitgezonden, opdat reparatie van kunstgebitten mogelijk wordt en noodprotheses kunnen worden gemaakt.

Aangezien gebleken is dat tandartsen (evenals verplegend personeel) per scheepsgelegenheid uitgezonden, onderweg werden aangehouden en te werk gesteld in plaatsen, waar geen noodtoestand heerschte, althans tandheelkundige hulp aanwezig was, verdient het alle aanbeveling deze uit te zenden per vliegtuig, terwijl in de „movement order” uitdrukkelijk dient te worden voorgeschreven, dat ieder zich moet melden bij coll. S c h o o l w e r t h, hoofd van den Tandheelkundigen Dienst te Batavia.

De volgende verbintenissen zijn mogelijk:

1. Bij de A.M.A.C.A.B. (voorheen N.I.C.A.) voor den duur van 3 jaar; de tandarts is gelijkgesteld met de gouvernementsartsen. Na afloop van het dienstverband wordt 25 % van het over 3 jaren genoten salaris ineens uitgekeerd, bij wijze van premie. Ook bestaat dan de gelegenheid om over te gaan in vasten dienst als gouvernements-tandarts, bij welken overgang deze uitkeering echter niet plaats vindt. Het bedrag daarvan wordt alsdan gestort als bijdrage in het Weduwen- en Weezenfonds.
2. Bij het Roode Kruis voor den duur van 2 jaar, 1 jaar of voor 6 maanden in militairen rang, waarbij de bezoldiging gelijk is aan die van het z.g. N.I.C.A.-verband. Een uitkeering van 25 % als bovengenoemd bestaat hierbij niet. Tevens geldt voor de korte verbintenissen van 1 jaar en van 6 maanden, de verplichting om na afloop daarvan naar Nederland terug te keeren. Een besparing van de overtochtskosten door hen, die zich daarna in Indië zouden willen vestigen, is hierdoor onmogelijk.

Ik vestig er de aandacht op, dat de gelegenheid om eens 6 maanden uit Nederland weg te zijn zeer gunstig is voor collegae, die hun praktijk kunnen laten waarnemen, hetzij omdat zij geassocieerd zijn of anderszins. Zij verrichten een zeer goed werk door hier in den dringenden nood hulp te verlenen; zij kunnen daardoor tevens in hun levensonderhoud voorzien, terwijl de „goodwill” van hun praktijk bewaard blijft.

Met het bovenstaande hoop ik een duidelijk beeld te hebben gegeven van de netelige situatie waarin de tandheelkundige hulpverlening in Indië verkeert. Ik vertrouw, dat menig collega aan den oproep gevolg zal geven en zich hiervoor beschikbaar wil stellen.

Met collegiale groeten,
L. VAN HENGEL

Tandarts

ONTSLAG DOCENTEN HOOGER ONDERWIJS

De Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen, overwegende, dat de hieronder genoemde personen hebben doen blijken van ontrouw aan de zaak van het Onderwijs en aan H. M. de Koningin, heeft, overeenkomstig den raad van de Commissie van Advies, te rekenen van 5 Mei 1945, ontslag uit hun functie verleend aan:

.....

P. J. J. C o e b e r g h, lector te Utrecht en directeur van het tandheelkundig instituut aldaar.

8 Februari 1946

In Memoriam

F. J. NINCK BLOK

Onze vriend F r i t s N i n c k B l o k is ons ontvallen. Een volijverig beoefenaar van ons beroep, een collega vol belangstelling voor de sociale zijde daarvan, een hooggeacht collega in de stad zijner vestiging en bovenal een goede en trouwe vriend is heengegaan. In 1910 afgestudeerd had hij in 1916 een belangrijk aandeel in het verzamelen van de gegevens der „Statistische cijfers en graphische voorstellingen betreffende het vóórkomen van tandbederf bij kinderen en volwassenen in de Gemeente 's-Gravenhage”, een uitgave der vroegere Haagsche Tandheelkundige Vereeniging. Deze statistische arbeid, het resultaat van een onderzoek bij 20.000 schoolkinderen en 1.300 volwassenen, heeft zijn blijvende waarde bewezen, gezien het feit, dat van de hierin verwerkte gegevens ook thans nog gebruik wordt gemaakt.

N i n c k B l o k heeft zijn krachten niet versnipperd. Hij nam geen onbeperkt aantal functies op zich; maar wat hij deed, gebeurde met een toewijding en accuratesse, waardoor hij in deze functies onvervangbaar werd. Dit was dan ook de reden, dat hij deze plaatsen een reeks van jaren bleef bezetten. Zoo zien wij hem niet minder dan dertig jaren als penningmeester van de Nederlandsche Vereeniging voor Mond- en Tandhygiëne „Het Ivoren Kruis” en vanaf de oprichting tot aan haar liquidatie in gelijke functie verbonden aan de D.E.N.T.A. te 's-Gravenhage. Het waren altijd de vertrouwensposities, waarvoor hij werd aangezocht. En terecht, een man met méérplichtsbetrachting en méér accuratesse viel onder de collegae bijna niet te vinden.

In zijn intiemen Haagschen vriendenkring en bij de velen daarbuiten, genoot hij de reputatie van bijzondere trouw in zijn vriendschap; in zijn patiëntenkring had hij terecht een naam van groote zorgzaamheid voor hun belangen.

Zelf heb ik het voorrecht gehad met dezen onkreukbaren man een reeks van jaren in groote harmonie en persoonlijke vriendschap te mogen samenwerken, waardoor ik zijn groote eigenschappen van zeer nabij heb kunnen medemaken: een voorbeeld voor ons allen.

Hoewel zijn gezondheid hem de latere jaren groote beperkingen oplegde, behoorde hij tot het laatst tot de propagandisten voor mond- en tandhygiëne „door de daad”, door zijn nuttig werk op de afdeling tandheelkundige verzorging voor kleuters op het consultatiebureau van „Het Groene Kruis” te Wassenaar, een werk van menscheelievendheid. Helaas, onze vriend F r i t s N i n c k B l o k is ons op 14 December 1945 ontvallen.

Een groote schare van zijn vrienden heeft op 17 December den droeven tocht naar Westerveld aanvaard. Hij ruste in vrede.

J. J. BACKER DIRKS